

تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته فوتبال سجاد دوستداری^۱، فریده اشرف گنجویی^۲، سید حمید سجادی^۳

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی*

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

۳. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۱۲/۰۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۱۲/۱۳

چکیده

هدف از این پژوهش، تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته فوتبال می‌باشد. کلیه مربیان تیم‌های پایه فوتبال لیگ آسیا و بیژن استان تهران در رده‌های نوجوانان، جوانان و امید جامعه آماری این پژوهش را تشکیل دادند. نمونه آماری ۴۲ نفر انتخاب شده است، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند که بین شاخص‌های معرفی شده برای استعدادیابی در فوتبال تفاوت معناداری وجود دارد. براساس نتایج به دست آمده، مهم‌ترین شاخص برای استعدادیابی در فوتبال، شاخص مهارتی تکنیک انفرادی است و از میان زیرشاخص‌های مهارتی - تکنیک انفرادی (پاس دادن)، مهارتی - تاکتیک انفرادی (جاگیری مناسب)، آنتروپومتریک (قد) و جسمانی حرکتی (سرعت) مهم‌ترین شاخص‌ها برای استعدادیابی در فوتبال می‌باشند. همچنین ۱۰ شاخص برتر برای استعدادیابی فوتبال به ترتیب اهمیت عبارت هستند از: شاخص‌های کنترل توپ، پاس دادن، جاگیری مناسب، قد، پاس دادن و نفوذ کردن، جثه، سرعت، قدرت تصمیم‌گیری و انتخاب، حرکت بدون توپ و مسئولیت‌پذیری.

واژگان کلیدی: استعدادیابی، فوتبال، شاخص‌های استعدادیابی فوتبال

مقدمه

شناخت کافی از علوم ورزشی، دارای اهمیت بسیاری در رسیدن به اوج موفقیت می‌باشد؛ اما، به‌کارگیری این علوم بدون تعیین پیش‌نیازهای اولیه، فرصت به‌کارگیری مفید علوم را محدود می‌کند. با توجه به این مطلب، از جمله وظایف مربیان غیر از آگاهی از علوم ورزشی و نقش هر یک در موفقیت، توانایی در انتخاب نیروهای مستعد برای رشته مورد نظر است که به نظر بیشتر صاحب‌نظران و متخصصان فن، عاملی فوق‌العاده مهم و پیش‌نیاز اولیه و لازم برای موفقیت در ورزش می‌باشد. بی‌شک، بی‌توجهی به برخی از عوامل یا پیش‌نیازهای اولیه و تعیین‌کننده که تحت‌عنوان استعدادیابی مطرح است، اگرچه احتمال موفقیت را ناممکن نمی‌سازد؛ اما بی‌تردید؛ محدود و ضعیف خواهد کرد. این پیش‌نیازها می‌توانند دارای جنبه آنتروپومیریکی، فیزیولوژیک، مهارتی و روانی باشند. در گذشته، بیشتر مربیان ورزشکاران را براساس دارا بودن ویژگی خاصی انتخاب می‌کردند؛ اما، تقریباً از دهه ۷۰ به بعد بسیاری از کشورهای اروپای شرقی برنامه منظمی را تحت‌عنوان "استعدادیابی" به‌کار بسته و در عرضه ورزش قهرمانی مقاماتی نیز کسب کرده‌اند (ابراهیم و همکاران، ۱۳۸۱). طی سال‌های اخیر، تمایل به شناسایی استعدادها و ورزشی در بسیاری از کشورها افزایش یافته است (ابوت، ۲۰۰۲). استعدادیابی با تمام ویژگی‌های آن می‌تواند بسیار پیچیده یا بسیار ساده انجام گیرد. پیچیده یا ساده بودن آن به عوامل بستگی دارد که استعدادیابی در روش کار خود و برنامه استعدادیابی لحاظ خواهد کرد. امروزه، در برنامه استعدادیابی صحیح و علمی، غیر از لحاظ نمودن عوامل متعدد و مهم، از آزمون‌های میدانی و آزمایشگاهی تخصصی با بهره‌گیری از متخصصان و علوم روز نیز استفاده می‌شود؛ مانند برنامه‌های جامع استعدادیابی عمومی^۱ و استعدادیابی ویژه^۲ یا تخصصی. کمیسیون ورزش استرالیا هنگام برگزاری بازی‌های ۲۰۰۰ سیدنی، طراحی را در سه مرحله با نام استعدادیابی به‌عنوان عاملی مهم در هدایت برنامه‌های فوق‌نخبگان^۳ ارائه کرد. این طرح از سال ۱۹۸۸ پس از شروع کار با ورزش قایق‌رانی راه اندازی شد و به دلیل موفقیت در این رشته، سایر رشته‌های ورزشی را نیز دربرگرفت. این برنامه در سه مرحله دست‌چین کردن در مدرسه، انجام آزمون ویژه ورزش و رشد استعداد اجرا شد (ابراهیم و همکاران، ۱۳۸۱). المپیک ۲۰۰۰ سیدنی موفق‌ترین دوره بازی‌های المپیک برای استرالیا بود و در این دوره از بازی‌ها، استرالیا به موفقیت‌های بزرگ ورزشی دست یافت. این موفقیت استرالیا نتیجه برنامه استعدادیابی بود که از سال ۱۹۹۴ شروع شده بود. با این وجود، به نظر می‌رسد که بسیاری از برنامه‌ها بر شناسایی زود هنگام استعدادها تمرکز دارند که اغلب، به منظور انتخاب بهترین جوانان که احتمال تبدیل شدن به بازیکنان بزرگ را دارند خواهد بود. در حالی که روند پرورش و توسعه، بسیار

-
1. General Talent Identification
 2. Specific Talent Identification
 3. Elite

مهم است و تاحدودی مورد غفلت قرار گرفته است. استرالیا دارای طرح ملی استعدادیابی ورزشی است که این طرح با همکاری انستیتو ورزش استرالیا، آکادمی‌های ورزش و سازمان‌های ورزشی شهرها و مناطق مختلف کشور به اجرا درمی‌آید (براون^۱، ۲۰۰۱). از آنجا که استعدادها تاحدودی اختصاصی هستند، فردی ممکن است برای فعالیتی خاص، مستعد و برای فعالیت دیگر کم‌استعداد باشد. دامنه استعداد در برخی افراد، گسترده و در برخی دیگر محدود می‌باشد. گروهی ممکن است فقط در یک رشته ورزشی مستعد باشند؛ درحالی‌که گروهی دیگر ممکن است در چند رشته استعداد داشته باشند (هادوی، ۱۳۸۷). فلسفه اصلی استعدادیابی و تبعیت از برنامه‌های آن این است که توسعه ورزشکاران جوان به بهترین شکل زمانی اتفاق افتد که فرد در ورزشی تربیت شود که برای او مفیدتر است. به‌خاطر نیاز به حداقل پنج سال تمرین و یا بیشتر برای رسیدن به یک سطح دلخواه و کارآمد در ورزش و محدودیت سنی برای رسیدن به اوج اجرا در ورزش، این امر مهم به‌نظر می‌رسد که ورزشکار مستعد و بااستعداد خیلی زود شناسایی شده و به‌طور مداوم کمک شود تا به درجات بالای اجرایی در ورزش برسد (براون، ۲۰۰۱). اگرچه فعالیت در رشته ورزشی و کسب قهرمانی مستلزم عناصر و ویژگی‌های مختلفی است؛ اما، به‌نظر می‌رسد اجماع بر سر وابستگی ویژگی‌های مختلف و شاخص‌های موردنظر به سه قلمروی اصلی، مورد اعتنای بسیاری از صاحب‌نظران در این زمینه بوده است که عبارتند از: شاخص‌های پیکری، شاخص‌های آمادگی جسمانی و شاخص‌های روان‌شناختی (یوسفی و همکاران، ۱۳۸۲). در ایران، پرورش قهرمانان و کسب مدال در حد یک آرزو مطرح بوده و تلاش‌هایی برای تحقق شکل صحیحی از آن لازم و ضروری به‌نظر می‌رسد. باین‌حال، باید اذعان نمود که تا تنظیم یک برنامه ملی و هدفمند برای قهرمان‌پروری مسیر دشواری در پیش داریم و شاید بتوان مسئله استعدادیابی را یکی از گام‌های بنیادین و اولیه درخصوص تدوین برنامه ملی قهرمان‌پروری به حساب آورد (قراخلو و افضل‌پور، ۱۳۸۶). استعدادیابی فرایندی است که از طریق آن نوجوانان و جوانان ارزیابی می‌شوند و به شرکت در رشته‌های مناسب که امید موفقیت بیشتری از آن‌ها می‌رود تشویق و هدایت می‌شوند. ارزیابی‌های مذکور از طریق برخی آزمون‌ها و معیارهای استاندارد انجام می‌شود. این فرایند در بیشتر ورزش‌ها پیش از این که کودک قادر به تصمیم‌گیری و انتخاب رشته ورزشی باشد انجام می‌شود. هدف اصلی استعدادیابی، شناسایی و انتخاب ورزشکارانی است که بیشترین توانایی را برای رشته خاص دارا باشند (پلتولا^۲، ۱۹۹۲). بسیاری از باشگاه‌ها بازیکنان مستعد را در سنین نسبتاً پایین ثبت‌نام می‌کنند و تحت برنامه‌های تخصصی قرار می‌دهند تا توانایی‌های آنان را تکمیل کنند؛ بنابراین، انتخاب، رشد و راهنمایی حرفه‌ای بازیکنان جوان در صدر اولویت‌های بسیاری از باشگاه‌های درجه اول قرار گرفته

1. Brown
2. Peltola

است تا بتوانند مقام و وضعیت تجاری و ورزشی‌شان را حفظ کنند (واینس^۱ و همکاران، ۲۰۰۶). یک برنامه استعدادیابی موفق زمانی کاربرد خواهد داشت که بتواند شاخص‌ها و عوامل مؤثر تعیین‌کننده و موردنیاز آن رشته ورزشی را به‌درستی شناسایی کند. با تعیین این عوامل و انتخاب کردن افراد مستعد براساس آن‌ها می‌توان انتظار داشت و یا پیش‌بینی کرد که درجه موفقیت ورزشکار مستعد چقدر خواهد بود (پلتولا، ۱۹۹۲). گورمن^۲ سرمربی تیم فوتبال پن استیت^۳ ایالات متحده آمریکا - به پنج عامل به‌عنوان عوامل استعدادیابی در بازیکنان اشاره کرده است:

۱. تکنیکی (پاس‌دادن، دریبل‌کردن، دریافت‌کردن و شوت‌کردن)، ۲. تاکتیکی (استفاده از مهارت‌های تکنیکی در موقعیت‌های بازی)، ۳. فیزیکی (سرعت، قدرت، استقامت، هماهنگی و تعادل)، ۴. روانی (حفظ کنترل روانی در شرایط استرس‌زا و پرفشار) و ۵. شیوه زندگی^۴ (عادت‌ها، تغذیه، استراحت، توازن بین فوتبال و سایر فعالیت‌ها).

در هلند، از فرمولی به نام تیپس^۵ برای استعدادیابی بازیکنان فوتبال استفاده می‌شود. این فرمول از اولین حرف این کلمات تشکیل شده است: تکنیک^۶، هوش و زیرکی^۷، شخصیت^۸ و سرعت^۹. از سرعت به‌عنوان یک کیفیت و ویژگی ضروری که موجب تمایز بازیکنان بزرگ از بازیکنان خوب می‌شود نام برده شده است. گفته می‌شود اگر بازیکنی فاقد سرعت باشد بهتر است دارای تکنیک فوق‌العاده و استثنایی در پاس‌دادن، دریافت‌کردن و دریبل‌کردن توپ باشد (برون، ۲۰۰۱). بگوویچ^{۱۰} (۱۳۸۱) در نخستین سمینار "علم و فوتبال"، در تحلیل ابعاد توانایی بازیکنان فوتبال و ملاک انتخاب چنین اظهار می‌کند که "سطح موفقیت بازیکنان فوتبال به میزان کار و توانایی‌های فردی بستگی دارد". موفقیت در فوتبال در سه گروه از ویژگی‌ها خلاصه می‌شود:

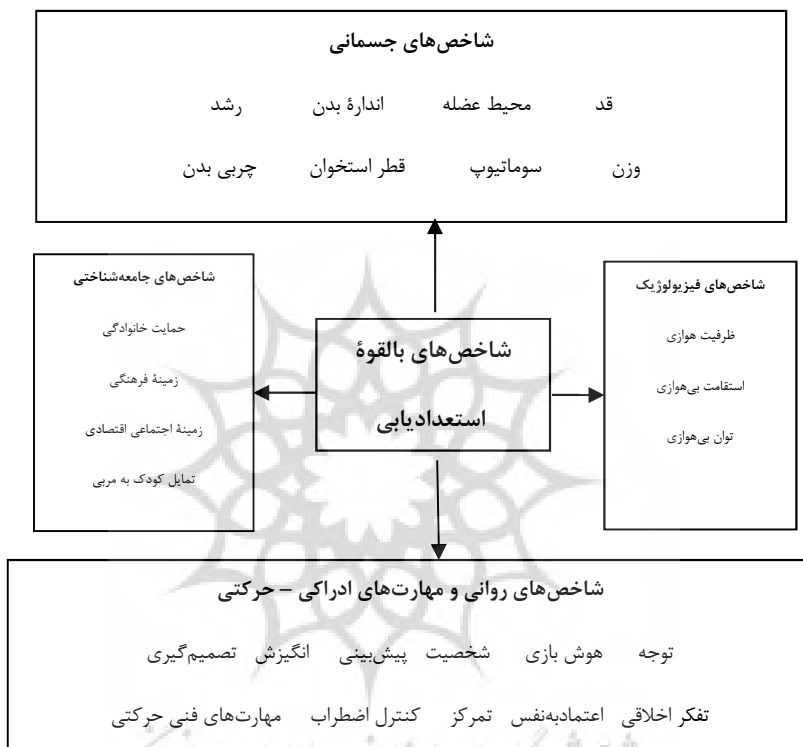
گروه اول متشکل از خصوصیات انسانی است که وضعیت سلامت، ویژگی ظاهری، توانایی کاربردی اولیه، توانایی‌های حرکتی اصلی، توانایی‌های اصلی ذهنی و شخصیت فرد را شامل می‌شود. گروه دوم متشکل از توانایی‌ها و معلومات بازیکنان فوتبال است که شامل: توانایی‌های فنی، توانایی‌های ویژه حرکتی و توانایی‌های تاکتیکی می‌باشد.

1. Vaeyens
2. Gorman
3. Penn State
4. Life Style
4. TIPS
6. Technique
7. Intelligence
8. Personality
9. Speed
10. Begovich

گروه سوم متشکل از تأثیر مسابقه‌ای و نتایج مسابقات است (بگوویچ، ۱۳۸۱). از نظر بگوویچ، در انتخاب بازیکنان باید به آن دسته از توانایی‌ها ارجحیت داده شود که به عوامل ارثی مرتبط می‌باشند. براساس این توانایی‌ها، ملاک‌هایی اساسی در انتخاب بازیکنان به دست می‌آید که عبارت هستند از:

۱. استعداد برای بازی فوتبال (کار ترکیبی، قدرت تحلیل، خلاقیت، ابتکار و تشخیص دیداری)، ۲. ملاک‌های سرعت و قدرت انفجاری (سرعت واکنش، سرعت استارت، سرعت دوندگی اولیه، تعداد گام‌ها و سرعت کار با توپ)، ۳. هماهنگی و دقت (توانایی اجرای حرکات پیچیده مطابق با مکان و زمان، سرعت آموختن حرکات جدید و تکنیک‌ها)، ۴. توانایی کارکردی (ظرفیت هوازی و به‌ویژه ظرفیت بی‌هوازی و حداکثر اکسیژن مصرفی)، ۵. ملاک‌های روانی و اجتماعی (هوش تفهیمی، انگیزش، تسلط بر خود، ثبات احساسی، استحکام شخصیتی و برقراری ارتباط) و ۶. سایر ملاک‌ها (روابط حرفه‌ای و شیوه زندگی)؛ بنابراین، پیش‌شرط پیشرفت در فوتبال، انتخاب مناسب است که به‌همراه تأثیر محیط، روش‌های آماده‌سازی و شرکت در مسابقات مهم در رشد بازیکنان نقش دارد (بگوویچ، ۱۳۸۱). میزان حداکثر اکسیژن مصرفی^۱ موردنیاز برای مردان نخبه فوتبال بین ۵۶ تا ۹۶ میلی‌گرم در کیلوگرم وزن بدن در دقیقه گزارش شده است. مطالعات متعددی مقادیر حداکثر اکسیژن مصرفی یکسانی را برای بازیکنان سطوح مختلف (گروه یک و دو) نشان داده‌اند؛ لذا، این شاخص نمی‌تواند به‌تنهایی نشانگر استعدادها باشد. درعین‌حال، یک آستانه محسوب می‌شود که پایین‌تر از آن موردقبول واقع نمی‌شود. در این پژوهش اشاره شده است که نوع تارهای عضلانی بازیکنان فوتبال (ST, FT) خیلی مهم نیست و اندازه‌گیری لاکتات، معیار خوبی برای استعدادیابی نمی‌باشد. به‌طور کلی، چنین اظهار شده است که همه این خصوصیات مهم هستند؛ اما، به‌تنهایی ملاک عملکرد قرار نمی‌گیرند (ریلی، ۲۰۰۰). ورجلیک و همکاران^۲، شاخص‌های فیزیولوژیک، تکنیک، روان‌شناسی و کیفیت بازی را شاخص‌های مهم و مناسبی برای انتخاب بازیکنان فوتبال معرفی کرده‌اند و تنها شاخص عملکرد را برای شناسایی بازیکنان بااستعداد فوتبال کافی نمی‌دانند. نتایج پژوهش ورجلیک و همکاران نشان می‌دهد که شاخص فیزیولوژیک سرعت دویدن، شاخص تکنیکی کنترل توپ و شاخص روان‌شناسی میل به پیروزی، برای جداکردن بازیکنان فوتبال از بازیکنانی که استعداد کمتری دارند (شناسایی استعدادها) مناسب می‌باشند (ورجلیک، ۲۰۰۸). ویلیامز و فرانکس^۳ (۱۹۸۸)، مدل را جهت نشان دادن معیارهای موردنیاز رشته فوتبال ارائه داده‌اند (ویلیامز و فرانکس، ۲۰۰۰).

1. Vo2 Max
2. Vrljik
3. Wiliams & Franks

شکل ۱- معیارهای مورد نیاز فوتبال از نظر ویلیامز و فرانکس ۲۰۰۰

سال‌ها است که ما با سؤالاتی از این قبیل مواجه هستیم که عوامل ژنتیکی تا چه حد در موفقیت آینده ورزشکاران مؤثر هستند؟ آیا تنها توجه به ریشه‌های ژنتیکی کافی می‌باشد؟ آیا تعیین شاخص‌های دیگری مانند شاخص‌های ساختار بدنی، جسمانی - حرکتی، جامعه‌شناختی، مهارتی و روان‌شناختی می‌تواند در موفقیت ورزشکاران مؤثر باشد؟ مربیان برای اینکه بازیکنان مستعد در رشته فوتبال را شناسایی کنند باید به دنبال چه شاخص‌ها و معیارهای بگردند؟ مهم‌ترین شاخص برای استعدادیابی در فوتبال چه شاخصی است؟ طرح سؤالات فوق، پژوهشگر را بر آن داشت تا با بررسی و جمع‌بندی دیدگاه‌ها و نظرات مربیان فوتبال لیگ آسیا ویزن استان تهران در رده‌های نوجوانان، جوانان و امید، شاخص‌های استعدادیابی فوتبال را تدوین کند.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهش‌های توصیفی است که از نظر هدف، کاربردی و از نظر موقعیت، میدانی می‌باشد. هدف از انجام این پژوهش، تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته فوتبال می‌باشد. کلیه مربیان تیم‌های پایه فوتبال لیگ آسیا ویزن استان تهران در رده‌های نوجوانان، جوانان و امید، جامعه آماری این پژوهش را تشکیل دادند. با استفاده از جدول مورگان ۴۲ نفر از آن‌ها به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. پژوهشگر به‌منظور تعیین عوامل مهم استعدادیابی در فوتبال، با استفاده از نظرات اساتید تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، مربیان رده‌های پایه تیم ملی فوتبال و استفاده از پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه استعدادیابی فوتبال، اقدام به طراحی پرسش‌نامه متشکل از شش قسمت شاخص‌های مهارتی - تکنیک انفرادی، مهارتی - تاکتیک انفرادی، آنتروپومتریک، جسمانی - حرکتی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی کرده است. روایی سوری و محتوایی پرسش‌نامه مورد تأیید اساتید تربیت‌بدنی و مربیان فوتبال قرار گرفته است و ضریب پایایی آن با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ، ۸۶ درصد به‌دست آمده است. تعداد پرسش یا عوامل در نظر گرفته‌شده برای پرسش‌نامه در شش قسمت، ۳۰ مورد و برای هر قسمت، پنج مورد می‌باشد و برای درجه‌گذاری از مقیاس پنج ارزشی لیکرت استفاده شده است. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات، پژوهشگر با حضور در محل برگزاری مسابقات لیگ فوتبال آسیا ویزن استان تهران و مراجعه به دفتر باشگاه و آکادمی‌های فوتبال باشگاه‌ها، بعد از توضیح کامل درباره پرسش‌نامه، آن را در میان مربیان توزیع کرده و بعد از یک هفته، اقدام به جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها نموده است و بعد از دریافت اطلاعات از آزمودنی‌ها، به‌منظور تعیین درجه اهمیت شاخص‌های شش‌گانه در پرسش‌نامه، اقدام به تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار اکسل^۱ و اس.پی.اس.اس^۲ از طریق آمار توصیفی میانگین، انحراف استاندارد، جدول و نمودار و آمار استنباطی آزمون فریدمن نموده است. در این قسمت، یافته‌های پژوهش به‌صورت جدول و نمودار شامل: مقایسه میانگین رتبه شاخص‌های شش‌گانه از نظر مربیان و همچنین، ۱۰ شاخص برتر از شاخص‌های موجود در پرسش‌نامه ارائه شده است.

نتایج

براساس یافته‌های توصیفی پژوهش، ۴۲/۵ درصد از مربیان فاقد تحصیلات آکادمیک هستند و ۵۷/۵ درصد آن‌ها دارای تحصیلات آکادمیک می‌باشند. در زمینه مدرک مربیگری، کمترین مدرک مربوط به مدرک مربیگری بین‌المللی فیفا (FIFA) (مربیگری حرفه‌ای) با صفر درصد و بیشترین مدرک مربوط

1. Excel
2. SPSS

به مدرک مربیگری B کنفدراسیون فوتبال آسیا (AFC) با ۴۲/۵ درصد می باشد. به میانگین سنی و سابقه مربیگری مربیان در جدول شماره یک اشاره شده است.

جدول ۱- میانگین سنی و سابقه مربیگری مربیان

متغیر	حداکثر	حداقل	میانگین	انحراف استاندارد
سن	۵۶	۲۲	۳۷	۹/۴
سابقه	۳۰	۲	۱۱/۷	۷/۱۳

با توجه به جداول شماره دو و سه، ضریب آزمون فریدمن (۱۰۹/۳۲) در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار می باشد. در نتیجه، تفاوت معناداری از نظر اهمیت بین شاخص های استعدادیابی فوتبال مشاهده می شود. همچنین، شاخص مهارتی - تکنیک انفرادی دارای بالاترین رتبه بوده و مهم ترین شاخص برای استعدادیابی در فوتبال می باشد.

جدول ۲- مقایسه اهمیت شاخص های استعدادیابی فوتبال

میانگین رتبه ای	شاخص های استعدادیابی فوتبال
۵/۴۸	شاخص مهارتی - تکنیک انفرادی
۴/۲۶	شاخص مهارتی - تاکتیک انفرادی
۳/۸۳	شاخص جسمانی - حرکتی
۳/۲۸	شاخص روانی
۲/۷۵	شاخص ساختار بدنی
۱/۴۱	شاخص جامعه شناختی

جدول ۳- آزمون فریدمن مربوط به مقایسه شاخص های استعدادیابی فوتبال

ضریب آزمون فریدمن	درجه آزادی	سطح معناداری	تعداد
۱۰۹/۳۲	۵	۰/۰۵	۴۰

با توجه به جداول شماره چهار و پنج، ضریب آزمون فریدمن (۶۱/۵۱) در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار می باشد. در نتیجه، تفاوت معناداری از نظر اهمیت بین شاخص های مهارتی - تکنیک انفرادی مشاهده می شود. همچنین، کنترل توپ دارای بالاترین رتبه بوده و مهم ترین زیرشاخص مهارتی - تکنیک انفرادی برای استعدادیابی در فوتبال می باشد.

جدول ۴- مقایسه اهمیت زیرشاخص‌های مهارتی - تکنیک انفرادی

میانگین رتبه‌ای	زیرشاخص‌های مهارتی - تکنیک انفرادی
۲/۷۸	دریبل‌زدن
۳/۶۹	پاس‌دادن
۲/۷۹	شوت‌کردن
۳/۸۸	کنترل توپ
۱/۸۸	زدن ضربه ایستگاهی

جدول ۵- آزمون فریدمن مربوط به زیرشاخص‌های مهارتی - تاکتیک انفرادی

ضریب آزمون فریدمن	درجه آزادی	سطح معناداری	تعداد
۶۱/۵۱	۴	۰/۰۰۱	۴۰

با توجه به جداول شماره شش و هفت، ضریب آزمون فریدمن (۳۲/۳۹) در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. در نتیجه، تفاوت معناداری از نظر اهمیت بین شاخص‌های مهارتی - تاکتیک انفرادی مشاهده می‌شود. همچنین، جاگیری مناسب دارای بالاترین رتبه بوده و مهم‌ترین زیرشاخص مهارتی - تاکتیک انفرادی برای استعدادیابی در فوتبال می‌باشد.

جدول ۶- مقایسه اهمیت زیرشاخص‌های مهارتی - تاکتیک انفرادی

میانگین رتبه‌ای	شاخص‌های مهارتی - تاکتیک انفرادی
۳/۵۹	جاگیری مناسب
۳/۴۰	پاس‌دادن و نفوذکردن
۳/۲۳	حرکات بدون توپ
۲/۵۶	تخصص زیاد در یک پست
۲/۲۲	تخصص متوسط در چند پست

جدول ۷- آزمون فریدمن مربوط به زیرشاخص‌های مهارتی - تاکتیک انفرادی

ضریب آزمون فریدمن	درجه آزادی	سطح معناداری	تعداد
۳۲/۳۹	۴	۰/۰۵	۴۰

با توجه به جداول شماره هشت و نه، ضریب آزمون فریدمن (۶/۰۴) در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نمی‌باشد. در نتیجه، تفاوت معناداری از نظر اهمیت بین شاخص‌های روان‌شناختی مشاهده نمی‌شود و همه زیرشاخص‌های روان‌شناختی از این نظر تقریباً در یک سطح قرار دارند.

جدول ۸- مقایسه اهمیت زیرشاخص‌های روان‌شناختی

میانگین رتبه‌ای	زیرشاخص‌های روان‌شناختی
۳/۳۱	قدرت تصمیم‌گیری و انتخاب
۲/۷۶	تمرکز
۲/۹۸	انگیزه
۳	اعتماد به نفس
۲/۹۵	خلاقیت و ابتکار

جدول ۹- آزمون فریدمن مربوط به زیرشاخص‌های روان‌شناختی

ضریب آزمون فریدمن	درجه آزادی	سطح معناداری	تعداد
۶/۰۴	۴	۰/۰۵	۴۰

با توجه به جداول شماره ۱۰ و ۱۱، ضریب آزمون فریدمن (۱۷/۱۹) در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. در نتیجه، تفاوت معناداری از نظر اهمیت بین زیرشاخص‌های آنتروپومتریک مشاهده می‌شود. همچنین، قد دارای بالاترین رتبه بوده و مهم‌ترین زیرشاخص آنتروپومتریک برای استعدادیابی در فوتبال می‌باشد.

جدول ۱۰- مقایسه اهمیت زیرشاخص‌های آنتروپومتریک

میانگین رتبه‌ای	شاخص‌های آنتروپومتریک
۲/۳۵	جثه
۳/۴۴	قد
۲/۵۸	طول پا
۲/۶۴	محیط دور ران
۳	وزن

جدول ۱۱- آزمون فریدمن مربوط به مقایسه زیرشاخص‌های آنتروپومتریک

ضریب آزمون فریدمن	درجه آزادی	سطح معناداری	تعداد
۱۷/۱۹	۴	۰/۰۵	۴۰

با توجه به جداول شماره ۱۲ و ۱۳، ضریب آزمون فریدمن (۱۲/۴۴) در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. در نتیجه، تفاوت معناداری از نظر اهمیت بین شاخص‌های جسمانی - حرکتی مشاهده می‌شود. همچنین، سرعت دارای بالاترین رتبه بوده و مهم‌ترین زیرشاخص جسمانی حرکتی در فوتبال می‌باشد.

جدول ۱۲- مقایسه اهمیت زیرشاخص‌های جسمانی - حرکتی

شاخص‌های جسمانی - حرکتی	میانگین رتبه‌ای
سرعت	۳/۳۳
چابکی	۳
قدرت انفجاری	۲/۹۵
استقامت	۳/۱۸
انعطاف‌پذیری	۲/۵۵

جدول ۱۳- آزمون فریدمن مربوط به زیرشاخص‌های جسمانی حرکتی

ضریب آزمون فریدمن	درجه آزادی	سطح معناداری	تعداد
۱۲/۴۴	۴	۰/۰۱۴	۴۰

با توجه به جداول شماره ۱۴ و ۱۵، ضریب آزمون فریدمن (۶/۶۲) در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نمی‌باشد. در نتیجه، تفاوت معناداری از نظر اهمیت بین شاخص‌های جامعه‌شناختی مشاهده نمی‌شود و همه زیرشاخص‌های جامعه‌شناختی از این نظر تقریباً در یک سطح قرار دارند.

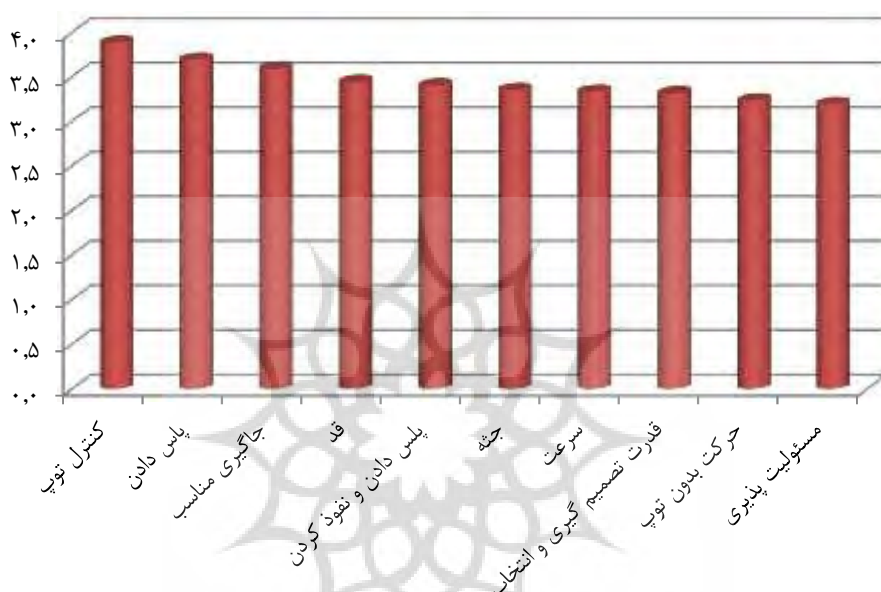
جدول ۱۴- مقایسه اهمیت زیرشاخص‌های جامعه‌شناختی

شاخص‌های ساختار بدنی	میانگین رتبه‌ای
تعصب تیمی	۲/۸۵
روحیه کار تیمی	۳/۱۴
اطاعت و نظم‌پذیری	۳/۱۴
مسئولیت‌پذیری	۳/۱۹
احترام به ضوابط	۲/۶۹

جدول ۱۵- آزمون فریدمن مربوط به زیرشاخص روان‌شناختی

ضریب آزمون فریدمن	درجه آزادی	سطح معناداری	تعداد
۶/۶۲	۴	۰/۱۵۷	۴۰

۱۰ شاخص برتر برای استعدادیابی فوتبال از نظر مربیان به ترتیب اهمیت عبارت هستند از: شاخص‌های کنترل توپ، پاس دادن، جاگیری مناسب، قد، پاس دادن و نفوذ کردن، جثه، سرعت، قدرت تصمیم‌گیری و انتخاب، حرکت بدون توپ و مسئولیت‌پذیری.

شکل ۲- مربوط به ۱۰ شاخص برتر برای استعدادیابی فوتبال

بحث و نتیجه‌گیری

از نظر نمونه پژوهشی حاضر، مهم‌ترین معیار قابل توجه جهت استعدادیابی در فوتبال، شاخص مهارتی - تکنیک انفرادی است که این موضوع با یافته‌های میرحسینی (۱۳۸۲) هم‌سویی دارد. ورجیک (۲۰۰۸)، واینس و همکاران (۲۰۰۶) در مطالعات خود از مهارت‌های تکنیکی به‌عنوان شاخص مهمی برای استعدادیابی فوتبال نام برده‌اند. براون^۱ (۲۰۰۱)، بگوویچ (۱۳۸۱) و قراخلو و افضل‌پور (۱۳۸۶) در زمینه شناسایی شاخص‌ها و متغیرهای استعدادیابی به این شاخص توجه کرده‌اند؛ اما، در هیچ‌کدام از پژوهش‌های ذکرشده به اولویت و درجه اهمیت این شاخص‌ها اشاره نشده است. یافته پژوهش

1. Brown

در مورد مهم‌ترین شاخص استعدادیابی بیانگر این مطلب است که مربیان به بازیکنان تکنیکی علاقه بیشتری دارند و شانس بیشتری را برای موفقیت آن‌ها در فوتبال متصور هستند. از بین عوامل مطرح‌شده در شاخص مهارتی - تکنیک انفرادی، کنترل توپ از درجه اهمیت بیشتری برای استعدادیابی در فوتبال برخوردار است که این موضوع با یافته‌های ورلجیک (۲۰۰۸) هم‌سو می‌باشد؛ اما، با یافته‌های میرحسینی (۱۳۸۲) و قراخانلو و افضل‌پور (۱۳۸۶) همخوان نمی‌باشد. از بین عوامل مختلف مطرح‌شده در شاخص مهارتی - تکنیک انفرادی، جاگیری مناسب از درجه اهمیت بیشتری برای استعدادیابی فوتبال برخوردار است که این موضوع با یافته‌های قراخانلو و افضل‌پور (۱۳۸۶) هم‌سو نیست.

ورزش‌های توپی نیازمند قابلیت‌های جامع بدنی، تاکتیکی و ذهنی هستند. در این میان، قابلیت بدنی بازیکنان اثرات قابل‌ملاحظه‌ای بر مهارت خود بازیکنان و تاکتیک‌های تیمی دارد (ویلیامز، ۲۰۰۰). از بین عوامل مختلف مطرح‌شده در شاخص جسمانی حرکتی، سرعت از درجه اهمیت بیشتری در استعدادیابی فوتبال برخوردار است که این موضوع با یافته‌های ورلجیک (۲۰۰۸) و میرحسینی (۱۳۸۲) هم‌سو است؛ اما، با یافته‌های قراخانلو و افضل‌پور (۱۳۸۶) مغایرت دارد. براون (۲۰۰۱) از سرعت به‌عنوان یک کیفیت و ویژگی ضروری که موجب تمایز بازیکنان بزرگ از بازیکنان خوب می‌شود نام برده است.

بین عوامل مختلف مطرح‌شده برای شاخص روان‌شناختی تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود و تقریباً، همه رتبه‌ها از نظر اهمیت در یک سطح قرار دارند؛ اما، قدرت تصمیم‌گیری و انتخاب از میانگین رتبه‌ای بیشتری برخوردار هستند که این موضوع با یافته‌های ورلجیک (۲۰۰۶) و قراخانلو و افضل‌پور (۱۳۸۶) هم‌سو نیست. هادوی و همکاران (۱۳۸۷) انگیزه دست‌یابی به موفقیت و اجتناب از شکست را عامل روان‌شناختی مهمی برای استعدادیابی معرفی کرده‌اند که با یافته‌های این پژوهش مغایرت دارد. ریلی^۱ و همکاران (۲۰۰۰) به آرامش و اعتماد به نفس بازیکنان نخبه در مقایسه با بازیکنان آماتور اشاره کرده‌اند؛ اما، درجه اهمیت شاخص‌های روان‌شناختی را مشخص نکرده‌اند. ویلیامز (۲۰۰۰) اشاره کرده است که بازیکنان نخبه از اعتماد به نفس بیشتر و افسردگی کمتری برخوردار هستند. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که از بین عوامل مختلف مطرح‌شده در شاخص آنتروپومتریک، قد از اهمیت بیشتری برای استعدادیابی در فوتبال برخوردار است که این موضوع با یافته‌های قراخانلو و افضل‌پور (۱۳۸۶) هم‌سو است و با یافته‌های میرحسینی (۱۳۸۲) ناهمخوان می‌باشد. همچنین، تفاوت معناداری بین عوامل مختلف مطرح‌شده برای شاخص جامعه‌شناختی مشاهده نمی‌شود و تقریباً، همه

رتبه‌ها از نظر اهمیت در یک سطح قرار دارند؛ اما، زیرشاخص مسئولیت‌پذیری از میانگین رتبه‌ای بیشتری برخوردار است.

۱۰ شاخص برتر از میان شاخص‌های ذکر شده به ترتیب اهمیت عبارت هستند از: کنترل توپ، پاس‌دادن، جاگیری مناسب، قد، پاس‌دادن و نفوذکردن، جثه، سرعت، قدرت تصمیم‌گیری و انتخاب، حرکت بدون توپ و مسئولیت‌پذیری.

منابع

1. Abbott, A., & Collins, D. (2002). A theoretical and empirical analysis of a 'state of the art' talent identification model. *High Ability Studies*. 13(2), 157-178.
2. Abraham, Kh., Hidari, M., & Moameri, A. (2002). Assess the current situation and develop indicators talent identification in Volleyball. *Research in Sport Sciences*. 5(5), 1-14. (Persian).
3. Begovich, V. (2002). Talent identification in football for Croatia. The first seminar on science and football. *Collection Recherche Conference Book*. 61-63. (Persian).
4. Bompa, T. Q. (1985). *Talent identification, science Periodical on Research and technology in sport*. ottawa.
5. Brown, B. (2001). *Sport talent (1st ed)*. Human Kinetics. 8(8). 137-1496.
6. Gharakhanlou, R., & Afzalipour, E. (2007). Assess the current situation and to develop indicators of talent identification in Football. *Sport Sciences Research Institute*. 142-60. (Persian).
7. Hadavi, F. (2008). *Analysis selection talent identification methods of Sprints and endurance in young boys and a model Presentation (Unpublished doctoral dissertation)*. Tehran: University of Teacher Education. (Persian).
8. Kate, V., & Clifford, J. (2008). Mallett. *Coaching knowledge in identifying football talent*. *International Journal of Coaching Science*. 21(3), 63-81.
9. Marquse, M. C., Gabbett, T. J., Reis, V. M., & Gonzalaz, J. J. (2009). Physical fitness qualities of professional volleyball players. Determination of positional differences. *Journal Strength cond Res*, 23(8), 1106-11.
10. Mirhosseini, M. (2008). *Determine the talent identification Football in adolescents 10-12 years from the viewpoints of school football coaches in Fars province and provide a table Introduce of indicators (Unpublished master dissertation)*. Islamic Azad University Tehran Center. (Persian).
11. Peltola, E. (1992). Talent identification. *New Studies in Althetics*. 7(3): 7-12.
12. Reilly, T., Wiliams, A. M., Nevill, A., & Franks, A. (2000). A multidisciplinary approach to talent idevtficationhn soccer. *Journal of Sport Science*, 18(5), 695-702.
13. Relly, T. (2000). Anthropometric and physiological predisposition for elite soccer. *J. sport sci*, 18(3), 683-99.
14. Vaeyens, R., Malina, M., Janssens, M., Renterghem, B., Bourgois, J., Vrijen, J., & Philippaerts, A. (2006). Multidisciplinary selection model for youth soccer: The Ghent Youth soccer project. *Br J Sports Med*, 40(4), 928-34.

15. Williams, A. M. (2000). Perceptual skillin soccer: Implications for talent identification and development. *Journal of Sport Sciences*, 18(3), 737-50.
16. Williams, A. M., & Franks, A. (2000). Talent identification in soccer. *Sport Exerc Inj*, 18 (4), 159-65.
17. Yosefi, B., Godarzi, M., & Behpur, N. (2003). Assess the current situation and determine the indices the talent identification in ship. *Harekat*. 25(2). 63-81. (Persian).

استناد به مقاله

دوستداری، سجاد، اشرف، گنجویی، فریده، و سجادی، سید حمید. (۱۳۹۵). تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته فوتبال. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۸(۳۵)، ۱۷-۳۲.

Dostdari, S., Ashraf Ganjouei, F., & Sajadi, S H. (2016). Develop Talent Identification Parameters for Football. *Sport Management Studies*. 8 (35): 17-32. (Persian)

Develop Talent Identification Parameters for Football

S. Dostdari¹, F. Ashraf Ganjouei², S. H. Sajadi³

1. MSc of Islamic Azad University of Tehran Center *
2. Associate Professor at Islamic Azad University of Tehran Center
3. Associate Professor at Islamic Azad University of Tehran Center

Received Date: 2013/03/03

Accepted Date: 2014/02/28

Abstract

The purpose of this study is to develop talent identification parameters for football. All coaches of the basic teams of Tehran Province for Vision Asia League in adolescent, youth classes formed the statistical population of this study, Statistical sample 42 selected. Research findings is show significant differences between Indexes Football Talent Identification. The results show that the most significant parameters of talent identification in football include skill parameter of individual techniques and among the sub-parameters of skill: individual techniques (passing), skill: individual tactics (proper positioning), anthropometric parameters (height), physical-motor parameters (speed) are the most important parameters for talent identification in football. And also 10 TOP index soccer talent identification in order of importance include: ball control, passing, proper positioning, height, passing and penetrating, physique, speed, the power of decision-making and choosing, moving without ball, and accountability.

Keywords: Talent Identification, Football, Talent Identification Parameters.

* Corresponding Author

Email: sajad.dostdary@yahoo.com